

Sona Kanti Barua, Author and Journalist,
3 Brimley Road, Unit 501, Scarborough,
Toronto, Ontario M1M 3W2
CANADA. Phone 416 269 1020

pxwZ etai cuPwj
‡mnbv Kwiš-eoqv

UitUvi dv_b mÜ"vq my`i Sj gtj `ej | Ümsmvq DbË cW_/_wbZ" wVvj ØÜ/
tNvi KuUj tjvf eÜ/ tjvf RuUj AU/ bZb Ze Rbg j wM KvZi hZ cØYx/ Ki Îvb
gnvcØY Avtbv AgZ evYx/ kvš–tn, gy³ tn, tn Abš–cb"/ Ki"YvNb aiYxZj Kin
KjsK kY" | Ò Avgvi wmwW, tceuti tetR Ptj wQj tngtš+ KtÜi weL"vZ iex`^
m½xZwU | tdtvbi ktā Mvibi RMZ t_tK Awg Ptj Gjvg ev_e RMtZ | AeiY ntq
wK KitQb? I w`tK MxZv UitUvmbi ckd tngš–gLvRx® Mvb i'bwQ | wmwW tceuti
ewj DgUv tjv Kti w`tq Awg ej j g, tKvb Mvb?
Ümsmvq DbË cW_/_ | Ò nVr GB MvbwU? KviY AvtQ | tkvb weMZ 26tk tde^qvix
XvKvq weGmBum fetb fqven AwMkvTÜ wbnZ Pri, AvnZ kZwaK | `bwZ I

mšyťmi Rjyġ ewMPvq c0³b tRvU miKvťi i t̂bZv - t̂bĭx I cwiZt̂bZvťi i
tjvťfi Av, t̂bi tjwġnvb wKlvq t̂fvU t̂ctq wmsnvmťb eťm dvjy jvjť`i wťq
LqivťZi t̂XD wUb, wPwogvLvbi nwi b mn i wóq m̂ú` `Lj Kiťe ag[©]I MYZwšK
ivRbxwZi Qj bvq| AwZi Nťi m` f̂wô evsj vť` kťK RvgvťqťZ Bmjvgxi gwZDi
ingvb ŵbRvgx mn ivRvKvťi iv Mjv wJťc gviťZ t̂PťqwQj 1972 mvťj i 14B wVťm̂[†]
ťťki eġxRxw nZ`vi gvaťg| ivťL Avj w, gvťi t̂K? t̂R: wRqv I t̂R: Gi kvť` i
m̂vnt̂h[©]t̂Mvjvg Avhg evsj vť` t̂k wdt̂i Gťjv Avevi evsj vť` kťK cwiK`wb evbvt̂Z|
cťi Lvťj`vi ivRvKvi ivRbxwZi Ab`Zg ĉm½ wQj, Óť`k ŵeġx|Ó GLb t̂Pvťi t̂Pvťi
gvgvZ f̂vB nt̂q ÓKvOvťj i abÓ P̂vi Kťi ŵiwġťci t̂XD wUb, PvDj, Mg Ges Ab`wb`
`e`mvgM̂ ŵeġx Kťi ivRbxwZi temv̂wZ Kťi |

gnvivYx Lvťj`vi Nwó mnPi ZvťiL, nwi Q, dvjy I evet̂i i t̂`QvPvi x me[©]^
ŵnsmvi t̂fvMB dYv t̂Zvťj, ivRbxwZi bvťg `ť_ť t̂mB AK` ŵbZ` ŵbVj ØÜ eB Avi
wK! `ġxwZ I mšyťmi GB Acy`úK i Lv ü`q, GB LmLťm tjvťfi Av½j | t̂`k
Rťo ŵeMZ 5 eQi wQj mšym, GB `^nšwK A`ť`kx[©]t̂cRvi ŵcŲcť | eZġvb
Kvťj i ag[©]I ivRbxwZi bvťg mšymť`i KvŲKvi Lvbv t̂ťL gťb nq, t̂Uwġ ŵfkb ev
ŵt̂bgvq ŵnsmvi t̂h AwZťiK `k`gvb, ŲLp Kv e`jv LpŲ awťPi mi v̂mwi ĉŲťkvaKvgx
gťbvťve t̂h ŵnsmvi ŵf̂E`ťfc t̂fvťUi m̂gm`v mn ŵewf̂b̂ogvbŵeK ŵei`am̂n, Zv̂vB wK
B̂vi Rb` `vqx? b̂wK Av̂wbK mgvťRi Ab` t̂Kťbv Aw`iZv Gi Ašivťj ŵuqv̂xj?
D̂Ei wGfvťe LťR jvť t̂bB| Zey m̂ĉŲ cwiK`vťbi ŵbêmZ c0³b ĉv̂bgšġ
b̂lqvR kwit̂di t̂j Lv ŲM̂vi vi t̂Kšb, b̂lqvR kwid wK K̂v̂ŵb Db̂wK ReŵbŲ k̂xl R̂
M̂š` ŵe`ŵi Z Avťj vPbv Kťi t̂Qb|

†fv†Ui R†b` cvc Ges wmsmv†K Rq K†i gvb| nevi mnR K_v mf` mgvR
AvR f†j tM†Q| wmsmv gvbe mgv†Ri cig kĤ"| Amsmv gvbe mgv†Ri cig eÜz| th
tKv†bv g†j` gvbe RvwZ†K GK n†Z n†e| mšymx evsj vfvBiv tMj Zj , RvgqvZ mn
jvjy dvjjv Kq KZ Rj? gymwjg we†Øl , eYev` Ges welv` wügg hƣ e`ZxZ
gvbwK gj`teva w†q mšym†K eÜ Ki†Z n†e| BD†ivcxqb mgv†R me t`vl wK
gmj gv†bi? KviY t`vl †Zv tKóevej ev b`†Nv††i| mæcÖZ †K†j v†Wwbbqv
KvbwWqv Aw` Awaevmxe„ AvRI BD†ivcxqb mvgtR`ev`x fwgmsµvš-AvB†bi
wei`†x gv†mi ci gym Amn†hvM Av†`vj b K†i†Qb|

BD†ivcxqvb mvg†R`ev`xiv tiW BuŪqvb†`i mv†_ ci i g†Zv e`envi Kti†Q|
AvR Zviv †Zv mevB †avqv Zj mx cvZv Ges Avgv†`i†K gvbewiaKv†ii cuPvj x
tkvbvq| K_vq K_vq Ab` atg©gvb††K wnsmv Kiv†Z Avcw b cvKv Lóvb ev gmj gvb
etb hvbwb| evB†ej | Ki Avb c†o †`L†eb †Kv_vl gvb††K wnsmv Kivi K_v tj Lv
tbB| D³ `†LRbK NUbvq g†b c†o gvB†Kj Aww†mi tj Lv Ō†gvPbm G`wR w`
g`wRDi Ae tgb : mvBÝ, †UK†bvj wR GŪ AvB†Wl †j wRm Ae l†qóvi b †Wwgb`wÝ
Ō kxl℔ weL`vZ MŏŠ` tj LK e`vL`v K†l etj†Qb, BD†ivcxqvb†`i A†b†K A-
BD†ivcxqvb†`i fvj †Pv†L †`†Lbv| i ex`bv_ VvKi Zui ŌAv†ivM`Ō Kve`MŏŠi 10
msL`K KweZv†Z wj †L†Qb,

0i 3gvLv A~nvtZ hZ i 3 AvnL/ wki'cW" KwnbxZ gL XwnK|0 i 3tjvj p
eYev`x AvµgbKvixt`i eĖš- tKej wki'cW" eB ctĭ jwKtq tbB, Ui±Uv
wekpe`vj tqi Mtelbv MŠ' l tm mKj eĖš- vb jvf Kite| 1958 mvTj cKwkZ
0 KgevtiUf ówWR Bb tmvmvBu A~vU wno0 MŠ' GB avivi Dti LthvM" msthvRb|

głbi ciłK łKvievbx ev Rq KiłZ bv cviłj mr gvbł nl qv hvqbvł hxi i
 agłkwiłł agłł głbi łjvf łł łgvnłK Rq Kłi młZłKvłi i awłgłł nl qv hvqł Rłx
 eYłv`x łgłj ev`xiv kwiłKvgx gñj gvb RbZv mn włkłłmsL`vj Nł`i łK`łłLi`nłb
 Ki`b tiv`łb Avi KZKvj ałi włZłj włZłj ałsm Kiłe? gvbeRwłZi ù`qvmłb
 gvbeZv włPi ł`xc`gvb nłq włQj , AvłQ Ges _vKłeł

cłłłZ Dłj ŁłhvM`th, MZ ełi UiłUv włkłe`vj łq 75 nvRvi Qvł
 Qvłłł`i Ávb ł cłÁvi Avłjvi SYłavıq włMZ 21 łk gvPłKvbWvi łkZKvq
 eYłv`xiv Zvłłei gva`łg wıwłfj łmvıvBıłłZ gñj gvb Qvł-Qvłłł`i Dci nvğj v
 Kivi mıvnm Kłi łKgb Kłi? włkłe`vj łqi eYłv`x KłZcq Qvł-Qvłłx AvcvZkvł-
 Aveıłbi Mfłłi łBmjvłgvłłwıev ev Bmjvg włłłł cłKvc Kx gvıvZłK, UiłUv
 włkłe`vj łq włMZ 2006 młłi łıvevi 19 gvPłmłvıq PviRb gñj gvb QvłłłK
 MvjvMvjv KiłZ KiłZ RłbK gñj gvb Qvł eYłv`xi Mvıxi AvNvłZ AvnZ nłq
 nvıcvZvłj fıZłnłZ nłqıwłQj | ZvłłZ GB Z_vKw_Z młmıgvłRi wıvıvZ GKıł
 cvZvj Qvqv`úo nłq łłV młcłłZ nvUłvBłm eYłv`x gñj vQvłłx RłbK kwiłKvgx
 gñj gvb QvłłłK łqvıi`łg ł łZvgıv gñj gvb, łZvgıv młšımxł ełj MvjvMvj Kivi
 wıłq wıłq | MZ 21 łk gvPłAvłłZłRwłZK eYłv` Dł`Q` Avłhvb w`emł Dcj łł
 bıł`navıx cił`i AZ`vPvłi i wıi`łx mıwłšıj Z QvłmıgvłRi eRKÚ AvłqvR włQj
 eYłv` ł gñıj g włłł AgvbıwłK | Qvł BDıvqłbi włıı kvBjv włKwııqıv mn
 QvłłłZı, MZ młvłni gñıj g QvłQvłłł`i cłł eYłv`x nvğjvi Rb`łł cłKvc
 Kłıb | mıvB eYłv`i wıi`łx Ałıj wıł`R Kłıb | Bıv GK mıgıłłZ Amł |
 łUıj włfkb ev wıłbgıv j vł`b mn Avj Kvq`vi 9/11 ałsmhÁ KłłgłRb` kwiłKvgx

gynj gvb fvBtevbti i mvt_ miwmwi cZtkvaKvgx gtbvfe th wmsmvi wvE-[†]fc,
ZvnbB wK Bnvi Rb` `vqx?

KvbwWvi mF` mgvtR PvUvP Ae ivBUtmi fvlv eYev`xiv eSI gvtbbv|
eYev`xiv Mvtqi tRvi t`Lv tq gbi ciK tjwj tq t`q tKgb Kti UiUv
wekpe`wj tqi gtZv GgbZtiv HwZn`evnx we`vgw`ti? KviY Kqv ajj I gqv
hvqbv| tKb GB wmsmvZK AvPiY Zv mgvRwe`MY wetkHY Kiteb| wekpe`vj tq
cuj k hw` wK gtZv KvR Kitz bv cvti Zv wbtm`tn` fvmRbK| Gfvte mgvR
tZv w`e` wmsmvi MYms`wZi Dci VpKv GKUv AveiY tUtb Rxbhvctb gE|

fweir tKvb tevta UiUv wekpe`vj tqi gynj gvb QvI QvIxt` I Dci
eYev`x D³ nvjj vtK RbMY wePvi Kite? cwi eZB bv AeTq? msKU bv msMog? Nti
evBtii ev^{1/2}wj KvbwWqv mn wekpevmx D³ cOkie DEi Pvq| mweSj Z gvbeRwZi
gvbeZvq Ckji weivRgvb| AwfAZvq t`Lv wMtqtQ th tKvb atgP tgSj ev`xiv
gvbeRwZi gvbeZvtK wmsmvi A`i w`tq LU weLU Kitz cvite bv| wKŠ' NUgvb
wefbocwi w`wZ wetkHY Kitz gtb ntZ cvti, GB gynZ^oZver mgvR eYev`x wmsmvi
AvtMqceZi DctiB mgvmxb| GB hMagj wAZ Avj Kvq`vi nvjj v Ges gnvbexi (
mv:) e^{1/2} twok KvUv gtb nq`ravO age`emvqxiv agK tmvbvi cv_iewUi
e`emvq DM^a agQ I eYev`x R^{1/2}cbvi tWvR KvDvvi tWvR, ZLb wK tKvbl fimv
Avmv mae? Avgvt`i tQtj -tgtqiv UiUv wekpe`wj tq tjLv cov Kti| ZvB
AvRKvj GKUv eo iKtgi tbc` msKtUi gta`_wK Avgiv| msweavb, AvBb,
cuj k, MYZŠi AwaKvi- Gme K_v_wj GLb w`tb ivtZ Avgvi Avcbvi gtL gtL|
mvacD wqK I tgSj ev`x Avμgtbi msev` evi evi AvDti tKgb thb PweZPeP ntq

tM†Q me| Ui†Uv wekle`vj tqi D³ eYē`x NUbvq gtb cto GK`v t`k I RmZi
 GB AÜMe©n†ZB tbtcwj qvb nvBmZ Øxtci Kv†jv gvb†i wbab Kti†Q†j b|
 wUj v†i Bûw` wbatbi Kv†b| GB msKxY©RvZxqZvev`! cwe† tKv†b I Avj w
 e†j †Qb, òmg⁻-gvbegUj x GK RmZ|Ó (mjv evLviv : 213)| eZgvbKv†j
 wekle`vj tq th MYg†x BmZnv†mi cwi Kíbv Kiv n†Q, Zv RvZxqZvev`x, eYē`x I
 mvg†R`ev`x ^††ivax| Avgv†i Avkv, BmZnv†mi GB bZb cte©eYē`x Ges
 mš†mi wabev`x gvbwmKZv wek†fvq wbw` Z n†e Ges wmsm†K Ammsmvi wek†c†
 w†q Rq Ki†Z n†e|

MxZv ejj, ô`v`v Zwi K Avj i tj Lv ô` Bmj vg KB†U†UÓ bvgK Pvi L†Ui
 wekvj MŠ' iPbvq GK c†j Rxebev`x ms`wZ Ri`ix eĚvŠ-iPbv Kti Avgv†i cVK
 mgv†Ri c†Z Kj`vY mvab Kti†Qb|ō

MxZv tdvb †Qto w†j v|

tj LK Gm eoqv cēvmx L`wZgvb K_wkí x I mvsew`K|

mgvß